

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/158/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8104133442
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8104133442.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcov 1. A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX A., A. č. XX a 2. M. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. č. XXX, obaja právne zastúpení M. Jánom Klimekom, advokátom so sídlom v Prešove, Sládkovičova č. 8, proti žalovaným 1. Prešovský samosprávny kraj, so sídlom v Prešove, Námestie mieru č. 2, zastúpeného Správou a údržbou ciest Prešovského samosprávneho kraja, Jesenná 14, 080 05 Prešov, 2. Slovenská republika - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody č. 6, v konaní o náhradu škody, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti výroku IV. rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 7C/716/2004-715 zo dňa 05.03.2015 a o odvolaní žalovaného v 1. rade proti výrokom II. a III. rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 7C/716/2004-715 zo dňa 05.03.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. okrem výroku o nepripustení zmeny žalobného petitu.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov napadnutým rozsudkom nepripustil zmenu žalobného petitu v zmysle podania žalobcov zo dňa 07.01.2015, ďalšími výrokmi zaviazal žalovaného v 1. rade zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade sumu po 1.061,19 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia a v prevyšujúcej časti žalobný návrh žalobcov v 1. a 2. rade zamietol. Vylovil, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutočnosti, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú podielovými spoluvlastníkmi každý v podiele 1/2 k celku k nehnuteľnostiam zapísaným na Liste vlastníctva č. XXXX k.ú. W.. Na predmetných nehnuteľnostiach je zriadená štátna cesta úsek W. - F., ktorá je vo vlastníctve žalovaného v 1. rade, pričom túto získal na základe delimitácie od štátu. Medzi účastníkmi konania v období rozhodnom, ktoré posudzoval súd prvého stupňa, teda od 15.12.2004 do 30.06.2009, neexistoval žiadny záväzkovo právny vzťah, pričom žalobcovia v 1. a 2. rade nemali možnosť z dôvodu zriadenej komunikácie užívať predmet svojho vlastníctva. S poukazom na ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka súd prvého stupňa uzavrel, že žalobcom v 1. a 2. rade patrí právo na náhradu titulom bezdôvodného obohatenia, a to od 15.12.2004 do 30.06.2009 vo výške každému po 1.061,19 eura. Pri stanovení výšky náhrady súd vychádzal zo znaleckých posudkov predložených v spise, kde bola ročná náhrada určená vo výške 235,82 eura.

Zároveň predmetným rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcov v 1. a 2. rade, ktorou sa domáhali zaplata sumy 8.829,84 eura, resp. žalobca v 2. rade 8.054,76 eura od žalovaných v 1. a 2. rade titulom náhrady škody spočívajúcej v zodpovednosti štátu za škodu, resp. nesprávny úradný postup. Žalobcovia na základe výzvy súdu špecifikovali túto sumu titulom bezdôvodného obohatenia vo

výške 235,82 eura za obdobie 18 rokov, teda od roku 1984 do roku 2002, ako aj kapitalizované úroky z omeškania s tým, že túto škodu spôsobil štát svojou nečinnosťou pri posudzovaní ich žiadosti. Súd prvého stupňa s poukazom na konštantnú judikatúru súdov Slovenskej republiky uviedol, že existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Poukázal na skutočnosť, že pri takomto nároku právo na náhradu škody nevznikne vôbec, pokiaľ má poškodený možnosť žiadať najprv o vydanie bezdôvodného obohatenia, a to až do uplynutia premlčacej doby pre jeho vydanie, pričom splatnosť pohľadávky z titulu náhrady škody nastane až rozhodnutím súdu vo veci samej. Takéto súdne konanie neprebehlo a z týchto dôvodov nebola preukázaná zodpovednosť štátu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Zároveň súd prvého stupňa skonštatoval, že v každom prípade by bola vznesená námietka premlčania zo strany žalovaných v 1. a 2. rade vo vzťahu k uplatnenému nároku dôvodná. Poukázal na skutočnosť, že výstavba predmetnej cesty sa začala v roku 1984, bola skolaudovaná v roku 1990 a po skolaudovaní stavby nie je možné hovoriť o nesprávnom úradnom postupe. V prípade, že sa vlastníci pozemkov nedomohli svojich práv k vlastníkom stavby, mohli svoje práva uplatniť súdnou cestou. Pokiaľ teda žalobcovia uplatňujú náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu za roky 1984 až 2002 a žaloba bola podaná 16.12.2004 a rozšírená 15.06.2005, javí sa námietka premlčania dôvodnou.

Proti citovanému rozsudku podali včas odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade, a to proti výroku, ktorým súd zamietol žalobný návrh v prevyšujúcej časti. Jedná sa o návrh v časti náhrady škody z titulu zodpovednosti štátu, pričom v odvolaní žalovaní v 1. a 2. rade namietli, že stavebné konania, týkajúce sa výstavby cesty prebehlo bez toho, aby vlastníci pozemkov boli jeho účastníkmi, nakoľko investor konal s vtedajším užívateľom, ktorým bolo JRD Tulčík. Zo spisu vyplýva, že už po kolaudácii stavby sa právna predchodkyňa žalobcu v 1. rade dňa 31.07.1991 domáhala riešenia problému zabratia pozemkov. Následne sa žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia obracali na Slovenskú správu ciest, ktorá postupovala liknavo a žiadala stále o pochopenie a trepezlivosť. Tento subjekt mal k dispozícii porealizačné zameranie zabratých plôch pod cestou a preto mu nič nebránilo vysporiadať práva vlastníkov pozemkov. Žalobca v 1. rade bol trepezlivý a mal pochopenie, no táto nečinnosť pokračovala napriek jeho podaniam na štátne orgány, pričom až odpoveďou z Krajskej prokuratúry mu bolo oznámené, aby sa obrátil na súd. Cieľom žalobcov v 1. a 2. rade bolo vyporiadať vzťahy medzi účastníkmi konania mimosúdnou cestou, preto nemožno počítať beh premlčacej lehoty od roku 1990. Postup obidvoch žalovaných je v rozpore s dobrými mravmi a z tohto pohľadu je potrebné posudzovať vznesenú námietku premlčania, pričom je nesporné, že bolo porušené ústavné právo žalobcov v 1. a 2. rade vlastníť a užívať majetok.

Proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa v bodoch II. a III. podal včas odvolanie žalovaný v 1. rade, ktorý uviedol, že sa vlastníkom predmetnej komunikácie stal na základe zákona, nie vlastným rozhodnutím, pričom vykonáva správu na predmetnej komunikácii, no neobohacuje sa ani ju nevyužíva za účelom dosiahnutia zisku. Naopak, vynakladá finančné prostriedky, aby komunikácia mohla slúžiť k bezplatnému uspokojovaniu verejných potrieb. Napadnutým rozsudkom bol zaviazaný zaplatiť žalobcom bezdôvodného obohatenie za obdobie od 15.12.2004 do 30.06.2009 po 1.061,19 eura, pričom poukázal na skutočnosť, že žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia môže vlastník pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou úspešne podať na súde len za podmienky, že nevznikol iný právny dôvod, na základe ktorého sa môže vlastník pozemku domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva. Usporiadanie pomerov vlastníka pozemku a vlastníka stavby sa rieši v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovením § 868 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že pokiaľ nie je uvedené inak, spravujú sa ustanovenia tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 01.01.1992. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 01.01.1992 sa posudzujú podľa doterajších predpisov, čo vylučuje použitie ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka. Naďalej poukázal na vznesenú námietku premlčania vzhľadom na obdobie, kedy mohlo dôjsť k nesprávnomu úradnému postupu, teda roky 1984 až 1990. Žalovaný v 1. rade uviedol, že nebol subjektom, ktorý spôsobil zásah do vlastníckeho práva žalobcov a ani nemal možnosť rozhodnúť, či súhlasí s nadobudnutím vlastníctva k takejto komunikácii. Z uvedeného dôvodu žiadal napadnutý rozsudok zrušiť, resp. zamietnuť žalobu.

Žalobcovia v 1. a 2. rade k podanému odvolaniu žalovaného v 1. rade uviedli, že pasívna legitímácia žalovaného v 1. rade bola ustálená a akceptovaná už aj predošlým rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom žalovaný v 1. rade sa nemôže zbaviť svojej zodpovednosti za vzťahy, ktoré vznikli predtým, než sa stal vlastníkom predmetných komunikácií, resp. než ich dostal do svojej správy. Naopak vznikla

mu povinnosť vysporiadať tieto pozemky pod stavbami, čo však doposiaľ neučinil. Právne posúdenie nárokov žalobcov je zrejmé, pričom sa jedná o obdobie do 01.07.2009, kedy zo zákona vznikol nájomný pomer.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd vzhľadom na včas podané odvolania (§ 204 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté výroky rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 ods. 1, 3 O.s.p., pričom bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní nad rámec ktorých nebol oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Napadnuté výroky odvolací súd preskúmal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejniť na úradnej tabuli súdu a internete dňa 22.06.2016. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie napadnutých výrokov rozsudku, pričom odvolací súd nezistil žiadne vady konania pred súdom prvého stupňa, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V zmysle ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd poukazuje a stotožňuje sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a len na zdôraznenie správnosti uvádza:

Medzi stranami sporu nebolo spornou skutočnosťou to, že pozemky zastavané komunikáciou, ktoré sú v správe žalovaného v 1. rade, sú vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade. Spornou skutočnosťou nebolo ani to, že žalobcovia v 1. a 2. rade majú obmedzený výkon svojho vlastníckeho práva, ktoré im patrí v zmysle Ústavy Slovenskej republiky. Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol o výške bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo žalovanému v 1. rade na úkor žalobcov 1. a 2. rade za obdobie od 15.12.2004 do 30.06.2009. V tejto časti bol rozsudok napadnutý odvolaním zo strany žalovaného v 1. rade, ktorý namietol základ uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade. Odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalovaného v 1. rade ako nedôvodné, pričom žalovaný v 1. rade podstatnú časť odvolacích námietok uplatňoval už v konaní pred súdom prvého stupňa, pričom súd prvého stupňa sa vo svojom rozhodnutí dôkladne vypořiadal s týmito námietkami, poukázal na konštantnú judikatúru v tejto oblasti, pričom odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na presvedčivé a správne odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. K tejto odvolacej námietke žalovaného v 1. rade odvolací súd uvádza, že je nesporné to, že na pozemkoch žalobcov v 1. a 2. rade sa nachádza komunikácia, ktorú spravuje žalovaný v 1. rade a ktorý sa s vlastníkom pozemku za sporné obdobie nijako nevypořiadal. Tieto skutočnosti jednoznačne odôvodňujú záver, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného v 1. rade na úkor žalobcov v 1. a 2. rade, a to, že na predmetných pozemkoch sa nachádza komunikácia, ktorá slúži k uspokojovaniu verejnoprospešných cieľov, v žiadnom prípade nemôže byť brané na ujmu vlastníckych práv žalobcov v 1. a 2. rade. To, že predmetné komunikácie boli delimitované na žalovaného v 1. rade, tiež je bez právneho významu vo vzťahu k posudzovanému nároku žalobcov v 1. a 2. rade. S týmito námietkami sa obdobne vypořiadali aj iné senáty tunajšieho súdu, pričom nie je dôvod sa odchyliť od právnych záverov v týchto konaniach (porovnaj rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci Okresného súdu Prešov sp. zn. 10C/187/2009).

Pokiaľ sa týka odvolacej námietky, v zmysle ktorej existencia ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka vylučuje použitie § 451 Občianskeho zákonníka, súd uvádza, že taktiež táto odvolacia námietka nie je dôvodná. Zo žiadnych ustanovení jednak o bezdôvodnom obohatení a jednak ustanovenie § 135c OZ o zriadení stavby na cudzom pozemku nevyplýva skutočnosť, že by pri takto vzniknutom právnom vzťahu nemohlo nastať uplatnenie inštitútu bezdôvodného obohatenia. Naopak v danom prípade je právna kvalifikácia nároku žalobcov v 1. a 2. rade zrejmalá a až do účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, je úprava vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby daná nepochybne ustanoveniami § 451 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu aj túto odvolaciu námietku považuje odvolací súd za nedôvodnú. Z týchto dôvodov súd potvrdil napadnuté výroky II. a III. rozsudku súdu prvého stupňa, t.j. výroky, ktorými bol žalovaný v 1. Rade zaviazaný zaplatiť žalobcom v J1. A 2. Rade po 1.061,19 eur s prísł.

Pokiaľ sa týka výroku napadnutého rozsudku č. IV, ktorým bol zamietnutý žalobný návrh žalobcov v 1. a 2. rade voči žalovaným v 1. a 2. rade, súd považuje odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade za nedôvodné. Opäť v celom rozsahu odvolací súd poukazuje na presvedčivé a výstižné dôvody, ktorými odôvodnil súd prvého stupňa svoje zamietnutie v časti o náhradu škody spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jej nesprávnym úradným postupom. Súd prvého stupňa podrobne vysvetlil a poukázal na rozsiahlu

judikatúru, ktorá sa týka osobitného Zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinnému do 30.06.2004 (Zákon č. 58/1969 Zb.) pričom nepochybne sa jedná o právny predpis, ktorý je nutné aplikovať na daný nárok žalobcov, ktorí jednoznačne na výzvu súdu špecifikovali svoj nárok dôvodiac podľa citovaného zákona. Taktiež súd prvého stupňa správne ustálil zákon, ktorý je nutné aplikovať, teda účinný zákon do 30.06.2004. Dôvody, ktoré uviedli žalobcovia v 1. a 2. rade v žiadnom prípade nie sú spôsobilé privodiť zmenu právnych záverov oproti stavu, ku ktorému dospel súd prvého stupňa. To, že pri náhrade škody, ktorá má základ v bezdôvodnom obohatení, je možné zaviazat' štát, ako povinný subjekt, len vtedy, ak poškodený, ktorý má možnosť žiadať o vydanie bezdôvodného obohatenia, tak učiní v súdnom konaní a až po preukázaní tejto skutočnosti môže sa jednať o zodpovednosť štátu v zmysle citovaného zákona. Z vykonaného dokazovania nepochybne nebolo preukázané, že došlo zo strany žalobcov v 1. a 2. rade k takémuto postupu, naopak z ich odvolania vyplýva, že komunikovali s jednotlivými inštitúciami, čo však v žiadnom prípade nemožno pokladať za splnenie podmienok, ktoré sú vyššie uvedené. Z týchto dôvodov má súd za to, že odvolacie námietky žalobcov v 1. a 2. rade nie sú dôvodné. Pokiaľ sa týka námietky žalobcov v 1. a 2. rade, že námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd poukazuje, že dôvodom pre zamietnutie žaloby v tejto časti nebola úspešne vznesená námietka premlčania, ako to správne konštatoval súd prvého stupňa, ale preto, že nebol tam daný základ tohto nároku. Už len navyše na doplnenie svojich presvedčivých dôvodov súd prvého stupňa sa zaoberal aj námietkou premlčania, pričom dospel k záveru, že aj táto by bola dôvodná, no nakoľko súd prvého stupňa nezaložil svoje rozhodnutie na tomto dôvode, nemôže byť ani námietka uvedená v odvolacom konaní, podľa ktorej je takáto námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi, spôsobilá privodiť zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa, a preto ju odvolací súd nepovažoval za dôvodnú.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil výroky napadnutého rozsudku ako vecne správne.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, nakoľko o týchto bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zmysle výroku V. rozsudku súdu prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.